

23.8.2016

Yksikön päällikkö

**Helsingin kaupunginmuseon – Keski-Uudenmaan maakuntamuseon
lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja ra-
kennuslain muuttamisesta**

HEL 2016-007592 T 03 00 00

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 23.6.2016

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. Kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo lausuu pyydettyinä seuraavaa.

Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti sujuvoittaa kaavoituksen ja rakentamisen päätösprosesseja ja muuttaa ELY-keskusten rooli kaavoitus- ja rakentamisasioissa neuvoo-antavaksi. Samalla ELY-keskusten valitusoikeutta rajataan.

ELY-keskusten rooli ja valitusoikeus

Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan Helsingin kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen yhteistyö kaava-asioissa on ollut säännöllistä ja erittäin toimivaa mm. kuukausikokous- ja viranomaisneuvottelumenettelyjen kautta. Yhteistyö ja ELY-keskuksen laaja-alainen asiantuntemus alueidenkäytöstä ja kulttuuriympäristön sekä ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvissä kysymyksissä on auttanut eri näkökulmien yhteensovittamisessa haastavien kaavahankkeiden alkuvaiheessa ja on siten jouduttanut hankkeiden etenemistä. Erityisesti kaupunkirakenteen tiivistymisen myötä kaavahankkeiden haastavuus tulee entisestään lisääntymään. Tämän vuoksi yhteistyömenettelyjen jatkaminen nykyisellään on erittäin tärkeää. Viranomaisyhteistyön vähentäminen ja painopisteen muuttuminen voi johtaa siihen, että kaavojen ympäristövaikutuksia jää tunnistamatta, mikä voi koitua rakennus- ja arkeologisen perinnön menetyksinä.

Lakiehdotuksen mukaan ELY-keskuksen tehtävät rajattaisiin koskemaan vaikutuksiltaan valtakunnallisia ja merkittäviä maakunnallisia asioita. Tämän johdosta ELY-keskuksen valitusoikeus kapenisi, koska ainoastaan niissä kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevissa päätöksissä, joissa käsitellään vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai maakunnallisesti merkittäviä asioita, ELY-keskuksella olisi mahdollisuus laillisuusvalvontaan. ELY-keskukset käyttävät harvoin ja harkiten valitusoikeutta, mikä osaltaan johtunee toimivasta ennakoneuvottelumenettelystä. Nykykäytäntö on parantanut kaavoituksen laatua ympä-

23.8.2016

Yksikön päällikkö

ristövaikutusten huomioon ottamisen näkökulmasta ja se on edistänyt myös kaavojen sekä alueellista että valtakunnallista yhdenmukaisuutta ja olisi siten syytä säilyttää. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan esitetyt lain muutokset heikentävät kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamista alueidenkäytön suunnittelussa.

Museon näkemyksen mukaan 18 § ja 66 § tulee edelleen säilyttää ennallaan. Ely-keskusten ohjaava rooli tulee säilyttää, eikä viranomaisneuvottelua tule poistaa kaavojen osalta, jotka koskevat luonnonarvojen ja kulttuuriympäristön kannalta erityisen merkittäviä alueita. Kulttuuriympäristöarvot ja luonnonarvot eivät voi jäädä vain kunnan kulloisenkin poliittisen tahdon arvioitaviksi. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat myös kulttuuriympäristöjä.

Ely-keskusten valitusoikeus purkamisista § 192 tulee kaupunginmuseon näkemyksen mukaan säilyttää laissa myös paikallisesti merkittävien rakennusten osalta. Kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä rakennuksia on ja tulee olemaan ilman suojelua tai inventointitietoa, puhumattakaan, että niitä olisi luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi.

Vaiheittainen asemakaava ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Lakiluonnoksen mukaan asemakaavoitusta helpotetaan ja joustavoitetaan mahdollistamalla asemakaavamuutoksen laatiminen myös vaiheittain. Vaiheittaiselle laatimiselle nähdään tarve erityisesti täydennysrakentamisen ja käyttötarkoituksen muutosten sujuvoittamisen ja nopeuttamisen mahdollistajana, mikä on sinänsä kannatettavaa, mutta se ei saa johtaa siihen, että kaavojen ympäristövaikutuksia jää selvittämättä. Kaupunginmuseo huomauttaa, että kaavaa laadittaessa on aina tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset mukaan lukien vaikutukset kulttuuriympäristöön ja luotava edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

Maisematyölupien rajaus

Maisematyölupien rajauksen myötä puita tultaisiin todennäköisesti hakkaamaan enemmän. Maisematyöluvan rajauksen myötä kunnalta poistuisi yksi maankäyttö- ja rakennuslain mukainen keino vaikuttaa yleiskaavojen maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden käyttöön. Lakiehdotuksen muutos 128 §:ään supistaisi näin kunnan keinoja turvata yleiskaavojen maa- ja metsätalousvaltaisiin alueisiin liittyviä maisema-arvoja ja 192 §:n muutos poistaisi elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten valitusoikeuden maisematyölupapäätöksestä. Kaupunginmuseon

23.8.2016

Yksikön päällikkö

näkemyksen mukaan esitetyt muutokset saattaisivat siten vaarantaa maisemallisesti merkittävien alueiden säilymistä erityisesti maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla.

Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo katsoo, että luonnos maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta heikentää kulttuuriympäristön (rakennusperintö ja arkeologinen perintö sekä kulttuurimaisema) asemaa ja mahdollisuuksia säilyä tulevaisuudessa.

Lisätiedot

Anne Mäkinen, yksikön päällikkö, puhelin: +358 9 310 36486
anne.makinen(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus